

# OCW Kennismarkt 2016 – Omschrijving van de sessies

## Kennis LEZINGEN

### 1. Wetenschapscommunicatie: Hoe vertel ik het de burger?

Harde cijfers en logische redeneringen zijn niet genoeg om het algemeen publiek te overtuigen van je gelijk. Hoe maak je ingewikkelde concepten achter beleid tastbaar? Hoe vertaal je jargon naar iets dat iedereen begrijpt? Ionica Smeets is hoogleraar wetenschapscommunicatie aan de Universiteit Leiden. Ze schrijft columns voor onder andere de Volkskrant en maakt diverse populair-wetenschappelijke televisieprogramma's. In haar lezing combineert ze kennis uit de theorie van wetenschapscommunicatie met voorbeelden uit de praktijk.

### 2. Kennis en beleid verbinden

Welke rol speelt 'kennis' (onderzoek) bij beleidsvorming? Drie inleidingen: Siebe Riedstra, secretaris-generaal van het ministerie van Veiligheid en Justitie over dit onderwerp op zijn departement. Vervolgens Anton Nijssen – voormalig kwartiermaker van het NRO- over met welke bedoeling het NRO tot stand is gekomen en hoe we daar nu na ruim 2 jaar tegen aan kijken. Tenslotte Jessica de Kam – strategisch adviseur van DGHBWE - over hoe zij beleidsmedewerkers ondersteunt bij het inzetten van kennis in hun dagelijkse praktijk van beleidsvorming.

### 3. Non-cognitieve vaardigheden: belangrijk en veranderbaar

De focus van ons onderwijssysteem ligt vooral op het meten en verbeteren van de cognitieve ontwikkeling van leerlingen. Uit onderzoek blijkt dat ook non-cognitieve vaardigheden van groot belang zijn voor sociaaleconomische uitkomsten én dat de ontwikkeling van deze vaardigheden sterk beïnvloedbaar is. Ron Diris van de Katholieke Universiteit Leuven en Matthijs Oosterveen van de Erasmus Universiteit Rotterdam presenteren hun wetenschappelijke bevindingen.

### 4. Vormen van toetsen

Mag een student met twee vijven en een acht slagen? Volgens het compensatoire toets systeem is iemand met twee vijven en een acht geslaagd. Volgens het conjunctieve systeem is hij gezakt. Wat zijn de argumenten voor het ene of andere toets systeem? Jan Hoeksma van de Vrije Universiteit Amsterdam ligt beide systemen toe voor een weloverwogen keuze. Jacob Raap en Pascal Haenen van het CvTE presenteren vervolgens de DTT. De DTT is een digitale, diagnostische toets aan het eind van de onderbouw voor de vakken Nederlands, Engels en wiskunde. Leerlingen krijgen geen cijfer, maar een diagnose met kansen en aandachtspunten. Voorbeeldopgaven geven een kijkje in de DTT.

### 5. Open Access: Vrije toegang tot onderzoekskennis voor leraren

Onderwijsonderzoek wordt gefinancierd met publiek geld. De uitkomsten zijn belangrijk gereedschap voor (aanstaande) leraren. Leraren hebben echter geen vrije toegang tot deze kennis (open access). Frank Cornelissen van de University of Cambridge biedt staatssecretaris Sander Dekker een petitie aan voor vrije toegang tot onderzoekskennis voor leraren aan. Jelle Kaldewaij (NRO) en Alderik Visser (leraar geschiedenis en lid van de docentendenktank) gaan met de staatssecretaris in gesprek.

### 6. Cultuureducatie

Kunst kan een belangrijke rol spelen in het onderwijs om kennis en creativiteit te stimuleren. 'Logica brengt je van A naar B,' zo stelde Einstein, 'verbeelding brengt je overal.' Door kunst en cultuur in te bedden in het onderwijs, inspireren we studenten van nu om nieuwe talenten te ontwikkelen voor de veranderende samenleving van morgen. Jeroen Lutters is Lector Kunst en cultuureducatie bij ArtEZ Institute of Arts en Lector Didactiek en inhoud van de kunstvakken bij Windesheim. Anja Orelis is intern cultuur coördinator en leerkracht van groep 6 en 8 op de Max Havelaarschool in Delft.

## Kennis ATELIERS

### A. Gepersonaliseerd leren met ICT

*Belangrijk: bring your own device (laptop, tablet of smartphone)!*

Wat weet jij eigenlijk over gepersonaliseerd leren? Werkt dat? En heb je daar altijd een iPad voor nodig? Dit kennisatelier is een interactieve sessie over gepersonaliseerd leren en ICT. Twee vragen staan centraal: 1) Wat willen we (of zouden we moeten willen) weten over gepersonaliseerd leren? 2) Hoe komen we tot een antwoord op die vragen? Sprekers zijn: Marijke Kral, Lector leren met ict, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN), Rob Martens, Hoogleraar doceren en docentprofessionalisering, Welten-instituut voor leren, doceren en technologie van de Open Universiteit (OU) en Kim Schut, Directeur Onderwijs Innovatie Groep (OIG).

### B. Onderwijs aan vluchtelingen

Hoe zorg je dat duizenden vluchtelingenkinderen onderwijs krijgen? Wat betekent dat voor de onderwijspraktijk? Wat is de rol van OCW? Fred Voncken, programmadirecteur Onderwijs aan vluchtelingenkinderen bij OCW, legt uit hoe het beleid voor onderwijs aan vluchtelingenkinderen tot stand is gekomen en welke nieuwe uitdagingen er zijn. U kunt in deze sessie met hem in gesprek.

### C. Diversiteit in de klas

The Genderbread Kit is een educatieve workshop die gender- en seksuele diversiteit op een luchtige en interactieve manier bespreekbaar maakt en deelnemers aanzet tot nadenken over de diversiteit in zichzelf en anderen. In deze sessie presenteert workshopleider Jonah Lamers (cultureel antropologe met als specialiteit gender diversiteit) het lesprogramma en het idee achter de workshop. In het tweede deel van de sessie evalueert de workshopleider met de deelnemers de bruikbaarheid van de methode.

### D. Leercultuur: Werken aan verbetering

Hoe zorg je ervoor dat je je als school steeds verbetert en werkt aan je lange-termijndoelen? In dit kennisatelier stap je samen met Hugo Hopstaken van de Inspectie van het Onderwijs en Louis Blumer van het Liemers College een lerarenkamer binnen waarin acties, experimenten en feedback worden ingezet om leerlingen zich optimaal te laten ontwikkelen. Hierna volgt een gezamenlijke reflectie op kwaliteitsverbetering in het onderwijs en de rol van OCW en ontwikkelingen binnen het toezicht door de inspectie. Werkt het samen of werkt het tegen?

### E. Waardevol beleidsadvies

In dit kennisatelier ervaar je wat je als beleidsmaker kunt doen om de adviezen van strategische adviesraden zo waardevol mogelijk te maken. Karin Westerbeek van de Onderwijsraad en Kathleen Torrance en Paul Diederik van de AWTI geven ons vanuit hun perspectief een inkijkje in de wisselwerking tussen advies en beleid. Daarbij wordt vooral ingegaan op het belang en de kenmerken van een goede adviesvraag. Je gaat hiermee zelf aan de slag: welke adviesvraag kun je het beste stellen, zodat je het meest waardevolle advies krijgt?

### F. Inzicht in gedrag

Hoe kunnen gedragsinzichten jou helpen bij het maken en uitvoeren van beleid?

Wilco van Dijk – Bijzonder hoogleraar aan de Universiteit Leiden – en Marc van der Steeg – werkzaam bij de directie Kennis van OCW en lid van het interdepartementale Behavioural Insights Network Nederland – delen hun kennis en ervaring. Je gaat aan de slag met een concrete casus met inspiratie uit het 'Behavioural insights team uit Groot-Brittannië: *'If you want to encourage a behaviour, make it Easy, Attractive, Social and Timely (EAST-model)'*.

## Kennis EXPEDITIES

### I. Ouders en onderwijs

In de Kennisexpeditie Ouders en Onderwijs ontdekken we de rol die ouders in het onderwijs innemen. Ouders & Onderwijs, de landelijke organisatie voor ouders rond het onderwijs, draagt uit dat onderwijs er beter van wordt als school en ouders actief en positief met elkaar in gesprek zijn. Met Peter Hulsen, directeur van Ouders & Onderwijs, bespreken we hoe kennis over de ervaringen en de voorkeuren van moeders en vaders kunnen bijdragen aan het onderwijs en het onderwijsbeleid. Samen gaan we op zoek naar hoe deze informatievragen kunnen worden beantwoord.

### II. Creatief vermogen

In het kader van een internationaal onderzoeks- en ontwikkelproject van de OESO om creativiteit en kritisch denken meer te stimuleren voert Kohnstamm Instituut een onderzoek uit in het basis- en voorgezet onderwijs. Onderzoekers Marieke Buisman en Marianne Boogaard lichten het project toe. In het project gaan docenten aan de slag met het ontwikkelen van werkvormen die creativiteit en kritisch denken stimuleren in rekenen/wiskunde en beeldende vakken. Daarnaast wordt onderzocht hoe creativiteit en kritisch denken meetbaar gemaakt kunnen worden. In het kennisatelier willen we met de deelnemers op basis van hun eigen ervaringen met name op dit laatste ingaan.

### III. Uitwisseling onderwijsdata

Scholen worden overspoeld met verzoeken om medewerking aan onderzoek, terwijl de directe opbrengsten voor die scholen vaak gering is, waardoor de respons laag is. Dit brengt de representativiteit van dataverzamelingen, zoals PISA of COOL, in gevaar. Hoe kan dit anders? Hoe kunnen we beter en slim gebruik maken van bestaande data? Rolf van der Velden en Mark Levels zijn kwartiermakers vanuit het NRO en toetsen de haalbaarheid van het koppelen van data. Zij gaan graag in gesprek met u om te kijken wat dit betekent voor de toekomst van het onderwijsonderzoek.

### IV. Sociale scheidslijnen

In één wijk en op één school kunnen twee werelden bestaan, waarvan de bewoners elkaar zelden ontmoeten en eerder tegenover elkaar komen te staan. De komst van vluchtelingen naar Europa en Nederland en de aanslagen in Parijs leiden tot scherpere maatschappelijke tegenstellingen. Hoe gaan docenten om met gevoelige maatschappelijke kwesties in hun klas? Denk bijvoorbeeld aan de komst van vluchtelingen naar Europa en Nederland. Margalith Kleijwegt is zelfstandig researcher en schrijver/journalist en schreef in opdracht van Jet Bussemaker een publicatie over twee werelden, twee werkelijkheden.

### V. Goed bestuur en toezicht

Het inspectietoezicht richt zich steeds meer op de kwaliteit van bestuurlijk handelen. Goed bestuur betekent gericht zijn op onderwijskwaliteit, maar ook ruimte maken voor medezeggenschap en feedback organiseren. Wat zijn indicatoren voor goed bestuur? Hoe ziet de inspectie goed bestuur terug in de onderwijskwaliteit? Welke signalen vangt de inspectie op? Arnold Jonk, hoofdinspecteur primair onderwijs gaat met de deelnemers hierover in gesprek.

### VI. Ontwikkeling van het jonge kind

Het brein maakt in de eerste levensjaren een spectaculaire ontwikkeling door. Emotionele zorg is hierbij van belang. Hoe zouden we ouderschapsverlof, kinderopvang en peuteronderwijs het beste kunnen inrichten op basis van wetenschappelijke kennis over hersenontwikkeling en hechting? Wat leren we uit binnen- en buitenland? Marilse Eerkens is (sociaal) psycholoog, correspondent kinderopvang bij 'De Correspondent' en auteur van het boek 'Wat doen we met de baby- over hechting, hersens en kinderopvang'? Naast veel artikelen voor J/M schrijf en schreef ze artikelen en opiniestukken voor kranten en tijdschriften als Intermediair, NRC, Parool en de Volkskrant.